

FUNDACJA GENERALI ŻYBIETY ZAWACKIEJ
Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
REGON 870502736
KRS 0000041602
NIP 1090 1506 0000 5000 5002 0244

poprzedni nr K: 401

17.02.2003
AK

Adres:
Aleksandra Orawońska

0-524 Gdanińsk

Chojnice
JOW Gr. P. → AK

Konnak Kazimiera
z d. Gatz

ps. „Kaziczka” MK: 401/401 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI —

Konnak Jeronima

J: D: 401/401 Pom

Chojnice JMW Gr. P-ARK

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa

k. 4 s. 1-6

I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora

I/3 – Inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora

II. Materiały uzupełniające relację

k. 2 s. 1-2

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

III/1 – dot. rodziny relatora

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945)

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r.

III/5 – Inne...

IV. Korespondencja

1) bieżąca

z rodziną, k. Konnak k. 3 s. 1-3

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] k. 2

VI. Fotografia dzieci i ikonografii

1./1. Delaja Broniek Kazimiera:

1. Delaja Alojzego Bronskiego
ps. "Skocz" o konspiracyjnej działalności
Kazimierzy Broniek, rękopis oryg.
+ mpis z 2.11.1978 k. 2 s. 1-2
2. Delaja stronie konspiracji
- Kazimierzy Broniek - L.dz. 680/A/91 -
- rękopis oryg. k. 2 s. 3-6

adm 4 - Kinnak Kazimiera - Czapiewice pow. Chojnicki 1

ARCHIWUM
Elżbiety Zawackiej

poz. 401
data wpływu 21.1.79

Zakonspirowana przez Kaminińską w lecie 1940r.
Walory do Frontu Bojowników o V i Demokrację. Broni
otrzymywana od ukraińskich - deserterskich i innych
niemieckich głównie Polaków i wielu do siły
do "Wolności". -

Wym. zdomin. redakcji z pracy kulturalno-
oswiatowej "Gryfa" do tej pracy nie ma.

Obecny adres: K. K. Gdansk - Przewo ul. Walecznych 13 m 10
Red. Alojzy Boruski

4. Kinnak Kazimiera - Czapiewice pow. Chojnice A 2.11.78
Zakonspirowana przez Kamińską Marię. Dostarczała TOW "Gryf Pomorski" broni
i amunicji. Organizowała i dostarczała do bunkrów partyzanckich leki i ży-
wność. Prowadziła konspiracyjny punkt biblioteczny. Niemcy zamordowali jej
męża nauczyciela w 1939 r. relacja A. Boruskiego

Dane osobowe

Relacje o orłonku konspiracji.

Rel. 409/P.

L. dz. 680/A/91

wpł. 10. 12. 91

Rel. K-~~630~~/1097

1. Konnak Karimiera z domu Gatz.
2. Grapienice gmina Brusy pow. Chojnice woj. Bydgoski
3. Józef Gatz Walerja z domu Kinka.
Rodzice byli rolnikami właścicielami gospodarstwa o powierzchni 50, 8 ha. Ojciec przez okres międzywojenny był sołtysem.
4. Adres 80-508 Golańsk Bieżyno, ul. Wakoźnych Bm 10.

Dane środowiskowe.

1. Wykształcenie zawodowe w tym:
Szkoła Handlowa im. St. Kapalki (dawna imieniem Adama Mickiewicza, rok ukończenia 1922.
Dwu letnia szkoła gospodarstwa i haftu u siostr Zmartwychwstańek w Brusach w roku 1922-1924
2. Przebieg pracy zawodowej.
W latach 1924 do zamarcia związku matkińskiego.
W 1925 roku, pracowałam w sklepie wielobranżowym w Zbenie. Mój mąż Konrad Konnak był nauczycielem, w 1929 został skierowany do pracy w polskim przekolnictwie w Niemorek, Buntowa pow. Złotów; pracował w Buntowie do 1937 r.
W sierpniu 1937 r. odebrali niemiecy prawo nauczania, a 15. grudnia wydalili nas z Niemorek do Polski. Przez cały okres pobytu w Niemorek uczyłam dzieci Polski w Buntowie i Stawianowie gospodarstwa domowego i haftu. Mój mąż objął kierownictwo szkoły w Grapienic
- ach.

a od roku 1938/39 był kierownikiem szkoły w Litnie pow Łępolno. ⁴
Do szkoły tej w okresie naszej pracy uczęszczało 68 uczniów byłych dwie
klasy. Państwowa niemiecka i Polska w Polskiej szkole było 18
uczniów. Mąż uczył języka niemieckiego ponieważ nauczyciel
Kienrich z Kalixa wyznania (ewangelicko augsburskie) nie
znał języka niemieckiego. W szkołach Grapienice i Litwa też
uczyłam haftu. W Litnie byliśmy do wybuchu wojny. Męża
po rajsciu wioski przez Niemców aresztowali i osadzili w
więzieniu w Węsborku a 11. października 1939 rozstrzelali
w Korołowie. W Litnie pracowałam też jako telegrafistka.

3. Nie podlegałam służbie wojskowej w okresie przedwojennym.
Udział w kampanji wrześniowej:

Z Litna wyjechałam z córką, pięcioletnich dzieci do krewnych
w Tucholi. Byłam w tym czasie w ciąży. Najmłodszą
córkę urodziła się 10. kwietnia 1940 r. w Grapienicach u
moich rodziców, w sześć miesięcy po rozstrzelaniu męża.

IV Życiorys okupacyjny.

Przez cały okres wojny utrzymywałam się z pracy na
gospodarstwie moich rodziców.

Kontakt z podziemiem został nawiązany gdy sama
musiałam się ukrywać po definitywnej odmowie
przyjęcia III. grupy narodowosocjalistycznej (eingedeutscht.)

Od początku wojny przez cały okres w naszej stodole
pod rżozem był bakiel w którym przebywało od 4-8
Partyzantów. Byli wśród nich Antoni i Józef Wanta Piotr
Wojciechowski, Józef Chetmowski. oraz dezertery z wojska
Niemieckiego. Alfred Bielawa oraz Leon Kolarad.

Korzystali ze schronienia w naszym obejściu inni ukrywający się w tym Gerard Szreiber z Łojnic Wacław Trzebiatowski oraz Mojzy Bruski „Skocz” Komendant „Gryfu” rejon Brusy którego anatam z okresu przedwojennego a który w czasie okupacji koordynował nasze działania. Współpracowałam z „Grysem Tomorskim” poprzez sekcję kobiet której przewodnicząca była Maria Kamińska. Moja działalność polegała na organizowaniu żywności, leków i odzieży, dla więźniów obozów koncentracyjnych jak też cioteków oporu. Dostarczałam ciotkom oporu i Partyzantom, łowe dowody osobiste, broń amunicję i mundury - przyskane od deserterów. Ponadto od 42 r. wychowywałam 6 miesięczną niemowlę (Jana Chetmowskiego) przenieś od rodziców z transportu do Potulic. Od 1944 r. wychowywałam dodatkowo troje małych dzieci od (3 - 6 lat) mojej siostry Maryi Dobkie gdy ona została rąbrana do Gettohofu a ojciec przebywał w oflagu. W naszym mieszkaniu organizowałam postugi duszpasterskie świadczone Partyzantom przez pijęcego jesore ks. Józefa Kroskę. W naszym mieszkaniu udzielił ślubu Partyzantowi Głowczewskiemu z Anną Leszczynską z Kruszyna. Polestawa Głowczewskiego, zastrzelili Niemcy w Kruszyne przy oknie.

Reagując w okresie od 40 r. do końca wojny byłam uczestniczką ruchu oporu na Pomorzu jako współpracownik tajnej organizacji wojskowej „Gryf Pomorski”. S. K. w powiecie Łojnickim, mój pseudonim „Kaziorka”.

Działalność konspiracyjna z najbliższej rodziny prowadzili mój brat Franciszek Galt, oraz siostra Maria Dobke.

6
która od 43 r. była więźniem obozu Irtutof.
Tyle moich relacji wz. Waszej Fundacji. Po wojnie nie byłam
zarejestrowana. Nie posiadam też żadnej dokumentacji
ani pamiątek z okresu okupacji.

Działalność konspiracyjna jest w moim przypadku
wielowątkowa ten. zawiera dużo szczegółów, jednak ich
opis wydaje się niemożliwy gdyż był podobny do wielu
innych i przynajmniej specjalistom jest znany.

Nie ukrywam też rezerwy względu na wiek (85 lat) opis
nie przychodzi mi łatwo. Cieszy mnie i aktywność
fundacji. Dziękuję za dostany Buletyn.

Łączę pozdrowienia

Karimiera Konnak.

Adres:

80-518 Bieżno

II. Materiały uzupełniające relację: Konnak Kazimiera:

1. Skerska E., Konnak Kazimiera, [w:] „S.B.K.P. 1939-1945”,
pod red. Elżbiety Skerskiej, Toruń 2004, ok. 6, s. 85-86.

k.2 s.1-2

wska G., Stawska P.,
s. 364; *Pom. org. po-
ek...*, s. 184.

Elżbieta Skerska

„Kamień”, „Strzép”
ou Kmdy Obw. AK

lub 16 XII 1896
zoczyńnie, syn Alek-
wskiej. Po ukończe-
ał żołnierzem zawo-
z 28 lat. Służył w 21
Podczas I wojny
był żołnierzem kor-
iego.

e w kampanii wrze-
nacji pracował jako
niemieckich szkół
) przez Maksymiliana
ps. „Kłos”, nawiązał
powiatowego POZ-
jął funkcję kierownika
II Lipno. Z polecenia
anysława Drzewieckie-
o POZ. Po reorganiza-
owania kmdt. powiato-
no podlegał Rej. I Lip-
wskim na przełomie li-
AK Lipno jako kwater-
ps. „Nikłowy”, który
Łocławek. Pełnił także
24 w Lipnie. W grudniu
skiego ps. „Szczygieł”,
in. łączność z Józefem
iadu Rej. I AK Lipno
I Lipno POZ, później
kim ps. „Don” z sekcji
kierownikiem legalizacji
kierownikiem legalizacji
dotyczyły m.in. liczby,

jakości i czasu jazdy niemieckich transportów wojskowych na front wschodni, sabotażu gospodarczego i dywersji w zakresie organizowania nielegalnych przydziałów materiałów, odzieży, obuwia, żywności i lekarstw oraz wykrywania konfidentów.

Uczestnik konspiracji poakowskiej, pod ps. „Strzép” był kmdt. Rejonu Lipno (miasto) w Obw. „WiN” Lipno. Zmarł 30 I 1977.

Odnaczenia: Złoty Krzyż Zasługi (1939), Medal Niepodległości, Krzyż Walecznych.

APAK, T.: Drzewiecki S., Klementowicz J., Michalski Z., Olszewski G., Sadowski J., Schulz A., Suszyński S., Wątkowski J., Wichrowski A., Witecki W.; Chrzano-owski B., *Konspiracja powojenna na Pomorzu – problemy badawcze*, w: *Powojenne losy...*, s. 122; Krajewski M., *W cieniu wojny i okupacji. Ziemia dobrzyńska w latach 1939–1945*, Rypin 1995, s. 328, 336, 340; *Relacje...*, s. 302–303; Sadowski J., *Mówi...*, s. 28, 41, 42, 62, 69, 70–73, 75, 172, 178.

Elżbieta Skerska

Konnak Kazimiera z d. Gatz, ps. „Kaziczka” (1907–2002), członkini sekcji pomocniczej służby kobiet Kmdy Gm. Brusy TOW „Gryf Pomorski”, Obw. AK Chojnice.

Urodzona 29 XII 1907 w Czapiewicach gm. Brusy, córka Józefa i Walerii z d. Kinka, właścicieli 50,8 ha gospodarstwa rolnego. Ojciec w okresie międzywojennym był sołtysem. W 1922 ukończyła Szkołę Handlową im. St. Kapatki, a w 1924 dwuletnią szkołę gospodarstwa i haftu u Sióstr Zmartwychwstańek w Brusach. W 1925 podjęła pracę w sklepie wielobranżowym w Zblewie, a w latach 1929–1937 z mężem Konradem, nauczycielem skierowanym do pracy w polskim szkolnictwie w Niemczech, przebywała w Bytowie pod Złotowem. Uczyła dzieci polskie w Buntowie i Stawianowie gospodarstwa domowego i haftu. Po wydaleniu z Niemiec 15 XII 1937 (Niemcy odebrali mężowi prawo nauczania dzieci), uczyła haftu w szkołach w Czapiewicach i Sitnie gm. Sępólno, gdzie do wybuchu II wojny światowej mieszkała z mężem i dziećmi.

We wrześniu 1939 wyjechała do krewnych w Tucholi. Podczas okupacji, do czasu odmowy podpisania wniosku o nln, pracowała w gospodarstwie rodziców w Czapiewicach pow. Chojnice. Potem, ukrywając się, nawiązała kontakt z TOW „Gryf Kaszubski/Pomorski”. Latem 1940 pod ps. „Kaziczka” została

Skerska E., Konnak Kazimiera, [w:] S.B.K.P. 1939–1945,
pod red. Elżbiety Skerskiej, Toruń 2004, t. 1, s. 85–86.

2

zaprzysiężona przez Marię Kamińską ps. „Róża”, „Siostra”. Otrzymała przydział do sekcji pomocniczej służby kobiet Kmdy Gm. Brusy z zadaniem organizowania samopomocy, zaplecza dla oddz. part. oraz prowadzenia działalności kulturalno-oświatowej. W bunkrze zlokalizowanym na terenie gospodarstwa Józefa i Walerii Gatz przez całą okupację kwaterowali „spaleni” partyzanci, m.in. Alojzy Bruski ps. „Skocz”, zca kmdt. gm. Brusy, Gerard Szreiber, Waclaw Trzebiatowski. Kwaterowali tu też Polacy zbiegli z Wehrmachtu. Broń, amunicję i niemieckie mundury zdobywane od dezertersów przekazywała do oddz. part. Organizowała żywność, leki i odzież wysyłaną do obozów koncentracyjnych. Od 1942 wychowywała niemowlę przejęte podczas transportu do obozu przesiedleńczego w Potulicach, a od 1944 troje dzieci Marii Dobke (siostry), więźniarki obozu koncentracyjnego Stutthof. Zorganizowała punkt biblioteczny i posług duszpasterskich świadczonych partyzantom przez ks. Józefa Krzoskę (udzielił ślubu partyzantowi Bolesławowi (?) Głowczewskiemu z Anną Leszczyńską z Kruszyna (?)). W 1944 wraz z Kmdą Gm. TOW „GP” podporządkowała się Janowi Szalewskiemu ps. „Soból”, dcy OP AK „Szyszki”.

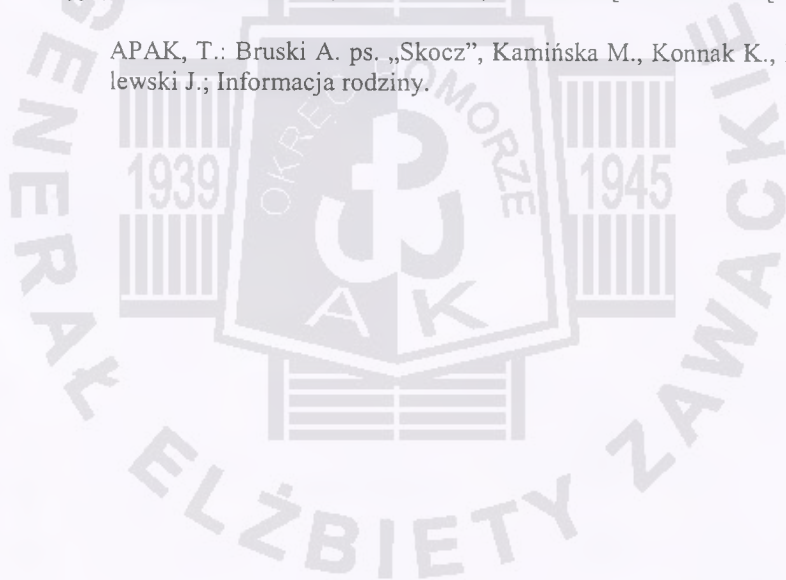
Po wojnie pracowała w gospodarstwie rodziców, wychowując dzieci. Należała do ZBoWiD. Otrzymała rentę inwalidy wojennego I grupy. Zmarła 29 X 2002 i spoczywa na cmentarzu w Gdańsku–Łostowice.

W 1995 otrzymała Odznakę „Weteran Walk o Niepodległość”.

W 1928 wyszła za mąż za Konrada Konnaka. Nauczyciel, kierownik szkoły w Sitnie pow. Sępólno, aresztowany w Sitnie i więziony w Więcborku, został rozstrzelany 11 X 1939 w Karolewie. Wychowała pięcioro dzieci: Teresę (nie żyje), Józefa Zdzisława, Kazimierza, Stanisławę i Aleksandrę.

APAK, T.: Bruski A. ps. „Skocz”, Kamińska M., Konnak K., Lesikowska S., Szalewski J.; Informacja rodziny.

Elżbieta Skerska

IV.11. Korespondencja bieżąca: w rodzinie,
Głównak Kazimierz:

1. Pismo Fundacji z 21.02.2002 r. do
Aleksandry Kawrockiej (córki); kondolencje,
prośba o uzupełnienie relacji, mpis, kop. k. 1 s. 1
2. Karta poczta A. Kawrockiej z - dot a
wpływem 22.04.2003 - odp. na poz. 1, mpis
omys. k. 1 s. 2
3. Pismo do Fundacji z 27.06.2005
- dot. sprostowań do biografii, mpis.
omys. k. 1 s. 3

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ
ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
http://www.um.torun.pl/AK, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

Toruń 21.02.2003 r.

1x
prośba o uzupełnienie
relacji - dane
o matce Konnak Kazimierze
i zdjęcie
L. dz. 434/Pom-410/03

Pani

Aleksandra Nawrocka

30-524 Gdańsk

Szanowna Pani!

W imieniu Pani Profesor Elżbiety Zawackiej i pracowników Fundacji składam Pani wyrazy głębokiego współczucia z powodu śmierci Matki.

Przepraszam za nietakt-przesyłanie "Biuletynu", ale czyniliśmy to nieświadomie, ponieważ nie otrzymaliśmy informacji o śmierci Pani Konnak Kazimierzy.

Sp. Kazimiera Konnak z d. Gatz ps. "Kaziczka" była, jako żołnierz konspiracji, bardzo zaangażowana w walkę z okupantem podczas II wojny światowej. Jej relacja znajduje się w naszym Archiwum w teczce opatrzonej sygnaturą K:401/401 Pom.

Nasza Fundacja, gromadząca od przeszło dziesięciu lat relacje o walce Pomorzan z okupantem prowadzi szeroką działalność wydawniczą, publikując m.in. "Słownik biograficzny konspiracji pomorskiej 1939-1945". Obecnie pracuję nad wydaniem już cz. 6 "Słownika", w której chciałabym umieścić biogram sp. Kazimierzy Konnak. W związku z tym proszę, aby Pani była tak uprzejma i udzieliła mi kilku informacji, których w swojej

FUNDACJA

ARCHIWUM I MUZEUM POMORSKIE ARMII KRAJOWEJ ORAZ WOJSKOWEJ SŁUŻBY POLEK

BIURO FUNDACJI • 87-100 TORUN • UL. WIELKIE GARBARY 2 • TEL./FAX (0-56) 65-22-186
<http://www.um.torun.pl/AK>, e-mail: AK@um.torun.pl, fapak@wp.pl
KONTO: WIELKOPOLSKI BANK KREDYTOWY SA W TORUNIU • NR RACHUNKU 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

relacji nie zawierała śp. Kazimiera Konnak:

1. data i miejsce urodzenia; data zawarcia związku małżeńskiego
ze śp. Konradem Konnakiem; imiona dzieci,

2. Czy śp. Kazimiera posiadała odznaczenie oraz stopnie wojskowe;
czy po wojnie pracowała, kiedy ewentualnie przeszła na
emeryturę.

Proszę również o datę i miejsce zgonu oraz miejsce
pochówku. Obok biogramu umieszczamy zdjęcie. Ponieważ Mama Pani
nie przekazała nam swojej fotografii, bardzo proszę o przysłanie
zdjęcia. Nie musi ono pochodzić z czasów okupacji. O wydaniu
"Słownika" z biogramem śp. Kazimierzy Konnak poinformuję Panią,
a na pewno będzie to w przyszłym roku.

Z poważaniem

Elżbieta Skerska
dokumentalistka

odp. na list z 21.02.2003r

2

Wraz z najlepszymi życzeniami
pragnę wyrazić moje uznanie
i osobiste dla Pani.

Pamiętam dane o której Pani
Mamy - Karimowej Kowalek:

* 28.12.1907

○ VII, 1928 - ślub

+ 29.10.2002 cmentarz Gólski w Łosicach

Miała oznaczenie weterana walk o niepodległość z 1945r, i rentę inwalidzkiej
wzajemności i grupy. Po wojnie przez 16 lat pracowała jako maszynistka
w gospodarstwie swoich włości i razem z chochołem ze piłępiem,
potem wydawała wódkę.

Imiona dzieci:
+ Tereska
Józef - Zdzisław
Karimier
Stanisław
Aleksandra.

Zaporaem zdjęcie Mamy
i serdecznie pozdrawiam
Aleksandra Nawrocha s.d. Kowalek

Archiwum i Muzeum Pomorza
Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Polek
w Toruniu

Wpłynęło dnia: 22 04 07

L. dz.: 2007/Pel-85/03

Załączniki:

Referent:

Aleksandra Nawoche

29. vi. 05 3

80-524 białostok 26'

FUNDACJA
 *Archiwum i Muzeum F. morskie
 Armii Krajowej oraz Wojskowej Służby Pol.
 w Toruniu

Wpłynęło dnia: 6.07.2005
 dz. 2327/Pom-410/05
 D.W.
 Zakaznik: biogramu mojej Matki
 Referent: ~~zobacz w sprawie~~ na białych

Pani Elżbieta

Drogiuj się z opracowaniem

Kazimierz Komnacki. Chciałbym
które są u mnie znalezione;

Strona 85

wiersz 9 od dołu

jest u Bytowie

powinno być u Buntowie

Strona 86

wiersz 3 od dołu

jest Stanisław

powinno być Stanisław, bo

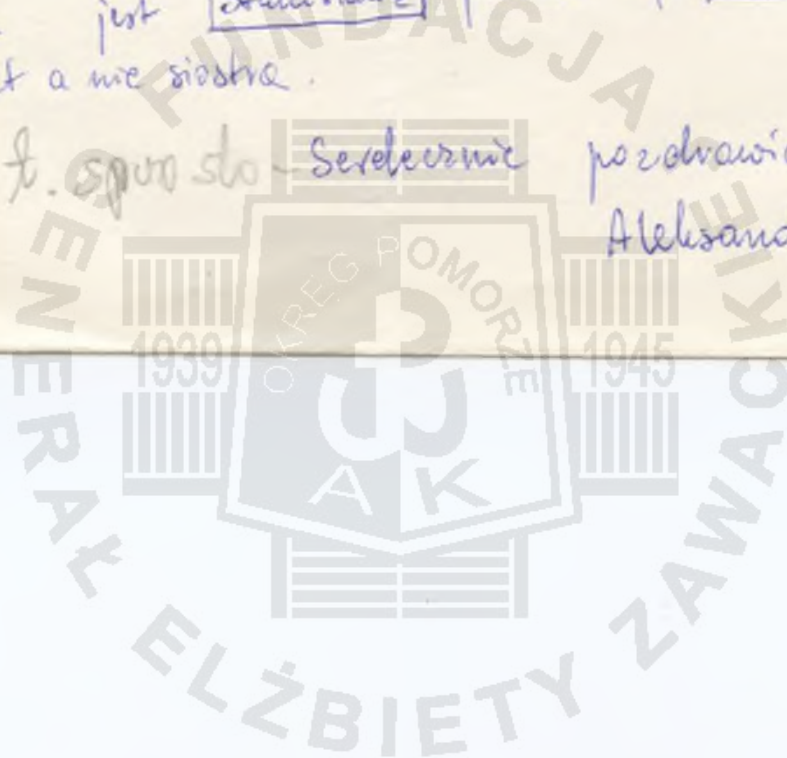
to jest mój brat a nie siostra.

Kserokop. w f. sp. 100 100
w. Anita f.

Serdecznie

pozdrawiam

Aleksandra Nawoche.

T: K-401/401 Pom. Chojnice

Głównak Kazimiera
V. Karty informacyjne
k.

1.

2. 401/Pon

3. Chopina
1

4. ⁿⁿKonrad Kazimiera 5.
Konrad

7.

6.

9.

8.

11.

10.

14. dostawczyca (part.)
broni, lekarstw, żywności.
Dziataln. H. V.

12. Rel. Bonisław Alojzy II
2 dn. 2. XII. 78.

Ok ud 1940r.

Thomnak Kazimiera - zaproszenia latem
1940r. dostarczata partyz. „ Gryfci Paw 4. bovin
amunicja, leki i żywnosc. Przewadzita konsp.
punkt biblioteczny.

KONNAK KAZIMIERA

GRYF
AK 2
POMORSKI
Bydgoszcz

466. Konnak Kazimiera

pan Józef

Józef, Halera.

29.12.1907. Czapięty

zob: Wyciąg z kartotek ZKRP, b. WP

w: T. "Listy różne" FAPAK

T. Ur. 98

Konnak Kazimiera
80-518 Białe² Bzoz²o - Gola¹ńsk

K-401
~~80-518 Białe Bzoz~~ Chojnice
Gryf - AK

Konnak Kazimiera

ARCHIWUM
Elżbiety Zawackiej
poz. 401/180m
data wstąpienia 21.I-79

Oprac. J.M. dni. 30. VII. 85
na podst.:

II. rel. A. Bruskiego II. „Skocza”

a. z dn. 2. X. 78.

b. z dn. 21. I. 79.

FUNDACJA

Archiwum Pomorskiej Armii Krajowej
ul. Fiekiary 37 p. 23, tel. 18-321
87-100 TORUŃ

Nazwa względnie stempel Archiwum

osoba ^{Konnak} ~~Konnak~~ ~~Kozinniera~~ K-401/401 Pom.
(nazwa zespołu, zbioru, kolekcji i sygnatura akt.) ~~Chojnice~~ Gr. - AK

Lp.	Nazwisko i imię korzystającego	Temat pracy (ewent. cel wykorzystania)	Data korzystania
1	Amita Sambor	Udział duchowieństwa w działalności hospicjalnej	8.03.1993r.
2	Leskierska	Zmiana treści i uproszczenie obok.	17.11.2003r.
3	E. Dyber	Tem relacji	1.05.2006r.
4	M. Rutkowska	p.mpv	14.06.2012r.
5			
6			
7			
8			
9			

Wonnak Kazimiera

